

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Деонтологія в медицині
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий медичний інститут. Кафедра громадського здоров'я
Розробник(и)	Губенко Ганна Володимирівна
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	18 тижнів протягом 3-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг навчальної дисципліни становить 150 кредитів ЄКТС, з яких 36 год. становить контактна робота з викладачем (36 год. практичних занять)
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна для освітньої програми "Медицина"
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови для вивчення відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Ознайомити майбутнього фахівця з етико-деонтологічними, сучасними біоетичними основами медицини, розкрити зміст міжнародно-визнаного етичного стандарту медичної практики, навчити використовувати ці знання в професійній діяльності

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Етапи становлення медичної деонтології
Тема 1 Етапи становлення медичної деонтології в різні часи Зміст терміна «деонтологія». Актуальні проблеми медичної деонтології.

<p>Тема 2 Медична етика і деонтологія: їх визначення, статус і правове забезпечення в сучасному суспільстві</p> <p>Визначення медичної етики і її складової медичної деонтології. Історія становлення біоетики та особливості розвитку сучасного наукового знання. Історія становлення біоетики та особливості розвитку сучасного наукового знання</p>
<p>Тема 3 Основні моделі взаємовідносин в системі «лікар-пацієнт (клієнт)»</p> <p>Підходи до співпраці лікаря і хворого: підтримка, розуміння, повага, співчуття. Право пацієнта на конфіденційність інформації про його стан здоров'я та обмеження цього права. Право пацієнта на конфіденційність інформації про його стан здоров'я та обмеження цього права</p>
<p>Тема 4 Ятрогенні захворювання, причини їх виникнення та шляхи запобігання</p> <p>Поняття про ятрогенію. Визначення. Форми ятрогенії. Основні причини ятрогенії.</p>
<p>Тема 5 Медичні (лікарські) помилки</p> <p>Питання про помилки - це один з важких і драматичних моментів лікування. Історія лікарської помилки. Причини помилок медичних працівників. Провини і економічні злочини в медичній діяльності. Правова відповідальність українського лікаря.</p>
<p>Модуль 2. Біоетика - міст у цивілізоване майбутнє</p>
<p>Тема 6 Прикладні Біоетичні проблеми</p> <p>Деонтологічні та етичні аспекти прав пацієнта на життя та смерть. Евтаназія. Концепція евтаназії. Чи вбиває евтаназія з милосердя? Створення та функції хоспісів. Суперечки між противниками та прихильниками евтаназії. Паліативна допомога. Хоспіси: формування, принципи та філософія медичного підходу до пацієнтів. Сучасна світова дискусія про моральність перерваного життя. Догляд за хворими похилого віку</p>
<p>Тема 7 Прикладні Біоетичні проблеми</p> <p>Етичні питання абортів, контрацепції, стерилізації. Етичні питання репродуктивної медицини. Права дітей. Сучасні проблеми трансплантології. Морально-правові аспекти.</p>
<p>Тема 8 Прикладні Біоетичні проблеми</p> <p>Генетика і біомедична етика. Сучасні проблеми - пересадки органів і тканин, стовбурових клітин, їх моральні і правові аспекти. Етико-правові проблеми медичної генетики та генної інженерії. Моральні аспекти генної інженерії, генетично модифікованих організмів. Моральні аспекти штучного зміни статі, клонування людини</p>
<p>Тема 9 Прикладні Біоетичні проблеми</p> <p>Застосування біоетичних принципів до біомоніторингу людини. Цифрова біоетика: запровадження нових методів дослідження біоетичних проблем. Заява про наявність даних. Дослідження біоетики в цифровому світі. Емпірична біоетика</p>

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

PH1	Мати спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання та вміти розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у (біо)етичній сфері та професійній діяльності
PH2	Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності
PH3	Вміти абстрактно мислити, аналізувати та синтезувати інформацію у сфері етики біоетики та деонтології
PH4	Використовувати сучасні знання з галузі деонтології у своїй професійній діяльності

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

Тема 1. Етапи становлення медичної деонтології в різні часи	
Пр1 "Етапи становлення медичної деонтології в різні часи" (денна)	Зміст терміна «деонтологія». Актуальні проблеми медичної деонтології.
Пр2 "Біоетика як сучасний етап у розвитку деонтології в медицині" (денна)	Біоетика як сучасний етап у розвитку деонтології в медицині
Тема 2. Медична етика і деонтологія: їх визначення, статус і правове забезпечення в сучасному суспільстві	
Пр3 "Медична етика і деонтологія: їх визначення, статус і правове забезпечення в сучасному суспільстві" (денна)	Визначення медичної етики і її складової медичної деонтології. Історія становлення біоетики та особливості розвитку сучасного наукового знання
Пр4 "Становлення медичної деонтології у сучасності" (денна)	Історія становлення біоетики та особливості розвитку сучасного наукового знання
Тема 3. Основні моделі взаємовідносин в системі «лікар-пацієнт (клієнт)»	
Пр5 "Основні моделі взаємовідносин в системі «лікар-пацієнт (клієнт)»" (денна)	Підходи до співпраці лікаря і хворого: підтримка, розуміння, повага, співчуття. Право пацієнта на конфіденційність інформації про його стан здоров'я та обмеження цього права
Пр6 "Основні моделі взаємовідносин в системі «лікар-пацієнт (клієнт)»" (денна)	Право пацієнта на конфіденційність інформації про його стан здоров'я та обмеження цього права
Тема 4. Ятрогенні захворювання, причини їх виникнення та шляхи запобігання	
Пр7 "Ятрогенні захворювання, причини їх виникнення та шляхи запобігання" (денна)	Поняття про ятрогенію. Визначення.

<p>Пр8 "Ятрогенні захворювання, причини їх виникнення та шляхи запобігання" (денна) Форми ятрогенії. Основні причини ятрогенії</p>
<p>Тема 5. Медичні (лікарські) помилки</p>
<p>Пр9 "Медичні (лікарські) помилки" (денна) Питання про помилки - це один з важких і драматичних моментів лікування. Історія лікарської помилки.</p>
<p>Пр10 "Медичні (лікарські) помилки" (денна) Причини помилок медичних працівників. Провини і економічні злочини в медичній діяльності. Правова відповідальність українського лікаря</p>
<p>Тема 6. Прикладні Біоетичні проблеми</p>
<p>Пр11 "Прикладні Біоетичні проблеми: евтаназія" (денна) Деонтологічні та етичні аспекти прав пацієнта на життя та смерть. Евтаназія. Концепція евтаназії. Чи вбиває евтаназія з милосердя? Дебати за круглим столом.</p>
<p>Пр12 "Прикладні Біоетичні проблеми: хоспіси" (денна) Створення та функції хоспісів. Паліативна допомога. Хоспіси: формування, принципи та філософія медичного підходу до пацієнтів. Сучасна світова дискусія про моральність перерваного життя. Догляд за хворими похилого віку</p>
<p>Тема 7. Прикладні Біоетичні проблеми</p>
<p>Пр13 "Прикладні біоетичні проблеми: аборти, контрацепція, стерилізація, права дітей" (денна) Етичні питання абортів, контрацепції, стерилізації. Етичні питання репродуктивної медицини. Права дітей.</p>
<p>Пр14 "Прикладні біоетичні проблеми: трансплантологія" (денна) Сучасні проблеми трансплантології. Морально-правові аспекти.</p>
<p>Тема 8. Прикладні Біоетичні проблеми</p>
<p>Пр15 "Прикладні біоетичні проблеми: генетика" (денна) Генетика і біомедична етика. Сучасні проблеми - пересадки органів і тканин, стовбурових клітин, їх моральні і правові аспекти. Етико-правові проблеми медичної генетики та генної інженерії.</p>
<p>Пр16 "Прикладні біоетичні проблеми: клонування" (денна) Моральні аспекти генної інженерії, генетично модифікованих організмів. Моральні аспекти штучного зміни статі, клонування людини</p>
<p>Тема 9. Прикладні Біоетичні проблеми</p>

Пр17 "Прикладні біоетичні проблеми: застосування біоетичних принципів до біомоніторингу людини" (денна)

Застосування біоетичних принципів до біомоніторингу людини. Біоетичні принципи: (1) Автономія – також відомий як принцип «поваги до людей», люди розуміють свої власні інтереси; (2) Благодійність – «робити добро» людям; (3) Nonmaleficence – «не нашкодь»; (4) Справедливість – справедливий розподіл вигод і витрат (включаючи ризики для здоров'я) між зацікавленими сторонами

Пр18 "Прикладні Біоетичні проблеми: цифрова біоетика" (денна)

Цифрова біоетика: запровадження нових методів дослідження біоетичних проблем. Заява про наявність даних. Дослідження біоетики в цифровому світі. Емпірична біоетикаорганізмів. Моральні аспекти штучного зміни статі, клонування людини

7.2 Види навчальної діяльності

НД1	Кейс-стаді в межах тем 1-8 змісту дисципліни
НД2	Круглий стіл-дискусія біоетичних дилем в межах тем 6-8 змісту дисципліни
НД3	Робота в міні-групах

8. Методи викладання, навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Модульне навчання
МН2	Кейс-метод
МН3	Круглий стіл
МН4	Обмін думками (think-pair-share)

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$170 \leq RD \leq 200$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$140 \leq RD < 169$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$120 \leq RD < 139$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 119$

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

МФО1	Засвоєння тем перевіряється на практичних заняттях: не тільки присутністю, але й доповненнями та включенням у діалоги під час критичних запитань чи обговореннях
МФО2	На практичних заняттях ви можете підготувати усну/письмову доповідь
МФО3	При обговоренні теоретичних питань використовуються: дискусії, круглі столи тощо
МФО4	Захист презентацій та рефератів

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

МСО1	Оцінювання поточної діяльності (у тому числі додаткові бали за активність (доповнення, робота в командних практиках)
МСО2	Виконання індивідуальних завдань (презентації, доповідь, есе, кейс стаді тощо)

Контрольні заходи:

4 семестр	200 балів
МСО1. Оцінювання поточної діяльності (у тому числі додаткові бали за активність (доповнення, робота в командних практиках)	200
	200

Контрольні заходи в особливому випадку:

4 семестр	10 балів
МСО2. Виконання індивідуальних завдань (презентації, доповідь, есе, кейс стаді тощо)	10
	10

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання

ЗН1	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН2	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі

10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Deontological Ethics. First published Wed Nov 21, 2007; substantive revision Fri Oct 30, 2020. - https://plato.stanford.edu/entries/ethics-deontological/
2	Autonomy or self-determination as a medical student [Internet]. BMA.org.uk. 2020 [cited 25 May 2020]. Available from: https://www.bma.org.uk/advice-and-support/ethics/medical-students/ethics-toolkit-for-medical-students/autonomy-or-self-determination

3	Medical Ethics Explained: Beneficence [Internet]. themedicportal.com. 2016 [cited 25 May 2020]. Available from: https://www.themedicportal.com/blog/medical-ethics-explained-beneficence/
Допоміжна література	
4	Beneficence and non-maleficence [Internet]. Alzheimer-europe.org. 2009 [cited 25 May 2020]. Available from: https://www.alzheimer-europe.org/Ethics/Definitions-and-approaches/The-four-common-bioethical-principles/Beneficence-and-non-maleficence
6	X J. Medical Ethics Explained: Justice [Internet]. themedicportal.com. 2009 [cited 25 May 2020]. Available from: https://www.themedicportal.com/blog/medical-ethics-explained-justice/
7	Mann B. Equity and Equality Are Not Equal [Internet]. edtrust.org. 2014 [cited 25 May 2020]. Available from: https://edtrust.org/the-equity-line/equity-and-equality-are-not-equal/
8	Guzman C. L03 Deontology vs Utilitarianism, The eternal battle... [Internet]. Sites.psu.edu. 2016 [cited 27 May 2020]. Available from: https://sites.psu.edu/psy533buban/2016/02/05/l03-deontology-vs-utilitarianism-the-eternal-battle/
9	Mandal J, Ponnambath D, Parija S. Utilitarian and deontological ethics in medicine. Trop Parasitol [Internet]. 2016 [cited 25 May 2020];6(1):5. Available from: https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4778182/
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
10	What is deontology according to Peter Singer - https://www.coursera.org/lecture/altruism/deontology-IpHeD?authMode=signup&redirectTo=%2Flecture%2Faltruism%2Fdeontology-IpHeD
11	VIDEO DEONTOLOGY - HTTPS://WWW.COURSERA.ORG/LECTURE/ALTRUISM/DEONTOLOGY-IPHED?AUTHMODE=SIGNUP&REDIRECTTO=%2FLECTURE%2FALTRUISM%2FDEONTOLOGY-IPHED